

De jury Engels koos ditmaal voor een gedicht dat een nogal zonderlinge plaats inneemt in het poëtisch spectrum: het gedicht ‘Jabberwocky’, afkomstig uit het boek *Through the Looking-Glass* van Lewis Carroll, het vervolg op *Alice in Wonderland*. Het gedicht paart enerzijds een grote verhaallijn die behoorlijk te volgen is aan traditionele vormtechnische kenmerken en een herkenbare rijkdom aan klanken. Maar tegelijk zit het vol met onzinnige of deels onzinnige zinsneden en woorden en heeft het een duidelijke parodistische en humoristische toon. Als Alice zelf het gedicht leest, verklaart ze niet voor niets dat het heel mooi klinkt, maar ‘erg moeilijk te begrijpen’ is.

70 mensen stuurden een vertaling in. De inzendingen bewezen dat het gedicht niet alleen moeilijk te begrijpen, maar ook moeilijk te vertalen is. De vertaler moet niet alleen recht doen aan de formele poëtische kenmerken en de aanvallige muzikaliteit van het vers, maar ook geloofwaardige varianten zien te vinden voor een merkwaardige wirwar aan zinnige en onzinnige frasen die dan ook nog een geestige ondertoon dienen te hebben.

Dat bleek voor veel kandidaten een pittige opgave. Tot de eerste afvallers behoorden de mensen die echt grammaticale fouten maakten. Zo ging het nogal eens mis met de weergave van de werkwoorden ‘beware’ en ‘shun’ uit het tweede couplet, en kwamen we een paar keer ‘pas op’ tegen, maar dan zonder het voorzetsel ‘voor’ – dus in de betekenis van ‘zorg voor’ of ‘bescherm’.

Het viel vaak niet mee om zin en onzin in vertaling een nieuwe balans te geven. Sommige vertalers normaliseerden te veel, anderen lieten juist het absurde overmatig prevaleren. Nogal wat vertalers vertilden zich aan Carrolls taalmuziek. Een veel voorkomend struikelblok was de kortere vierde regel van alle coupletten, met name het donker klinkende ‘And the mome raths outgrabe,’ met zijn tegen-jambische metrum en zijn zware, donkere klank.

We stuitten ook op uitblinkers! Genomineerde **Judy Elfferich**, die de titel vertaalde met ‘Bazelwoeks’, maakte een muzikale vertaling. Ze wist de klankrijke onzin van het openingscouplet overtuigend weer te geven en toonde vindingrijkheid met vondsten als ‘glimgloriepeerdend’, ‘gnifgnuifde’ en ‘stuk geluk’.

Ook **Thea van Dalen**, met haar versie ‘Taterpok’, toonde veel gevoel voor de taalmuziek van het origineel en ook zij vertaalde met veel vernuft. ‘De womtarf weept uit’ lijkt de vreemde regel ‘And the mome-raths outgrabe’ vrij goed te

kopiëren, al wordt die hier toch weer net een tikje te jambisch. Ontegenzeggelijk fraai klinken bij haar regels als ‘Ging snits en snats door merg en been!’, ‘En galomfeerde heen’ en ‘Frameuze dag! Kaloe! Kalach!’

Het meest gecharmeerd waren we van de vertaling van **Janneke Ess**, met de titel ‘Ratelwoekel’. Haar vertaling heeft vrijwel alles. Kijk hoe ze de muziek van het openingscouplet overbrengt, inclusief de ritmische balsturigheid van de vierde regel: ‘en de moel-raats bijtans’. Let op de natuurlijke manier waarop ze de ‘normalere’ regels uit het Engels weergeeft. Haar tweede couplet luidt zo:

Mijn zoon, de Ratelwoek is sluw!

Zijn kaak klapt dicht, zijn klauw schiet uit!

Ontwijk de Vogel Jib en schuw

De winkse Bendersnuit!

En geniet van haar geestige taalvondsten: de ‘manxome foe’ wordt bij haar ‘een ‘maldadige rivaal, ‘he went galumphing back’ geeft ze weer met ‘praleerde hij naar huis. En ‘Hij tjorkte van plezier’ past als een handschoen om het Engelse ‘He chortled in his joy’.

De jury was dan ook unaniem van mening dat de prijs dit jaar moet gaan naar: **Janneke Ess**. Van harte gefeliciteerd!

De jury

Astrid Alben

Rob Schouten (voorzitter)

Jabik Veenbaas